

ข้อมูลข้าวของประเทศแคนาดา

1. นโยบายข้าวของแคนาดา

แคนาดามีอากาศที่หนาวเย็น บางพื้นที่มีหิมะปกคลุมตลอดปี ทำให้มีพื้นที่สำหรับการเพาะปลูกข้าวค่อนข้างจำกัด และผลผลิตข้าวภายในประเทศมีปริมาณน้อยไม่เพียงพอสำหรับการบริโภค แคนาดาจึงจำเป็นต้องนำเข้าสินค้าข้าวจากทั่วโลก ซึ่งเป็นการนำเข้าโดยภาคเอกชนเท่านั้น ภาครัฐไม่ได้เข้ามาเกี่ยวข้องในเรื่องของเก็บสต็อกสินค้าข้าวในประเทศ และไม่มีนโยบายการควบคุมหรือจำกัดการผลิตและการนำเข้า นอกจากนี้ประชากรของประเทศส่วนใหญ่ไม่ได้บริโภคข้าวเป็นอาหารหลัก

2. สถานการณ์ข้าวในประเทศ

สินค้าข้าวที่บริโภคในแคนาดาเกือบทั้งหมดนำเข้าจากต่างประเทศ ได้แก่ สหรัฐฯ ไทย อินเดีย ปากีสถาน อิตาลี เป็นหลัก โดยในปี 2551 มีมูลค่าการนำเข้า 270.05 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นสูงถึง 56.10% จาก ในปี 2550 ที่มีมูลค่า 172.99 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ กลุ่มผู้บริโภครวมเป็นหลักในแคนาดา ได้แก่กลุ่มผู้บริโภครชาวเอเชีย และชาวตะวันตกในเมืองสำคัญๆ ของประเทศ โดยกลุ่มผู้บริโภครข้าวที่ใหญ่ที่สุดในแคนาดา คือ จีน รองลงมาได้แก่ผู้บริโภครจากกลุ่มประเทศเอเชียใต้ แนวโน้มการบริโภคข้าวในแคนาดาเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากการหลั่งไหลของชาวเอเชียที่ย้ายถิ่นฐานมายังแคนาดาเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากนโยบายเปิดรับคนต่างชาติของแคนาดา (Immigration Policy) และมุมมองของชาวแคนาดาที่มีต่อสินค้าข้าวว่าเป็นสินค้าที่มีคุณค่าทางโภชนาการที่ดี เมื่อเปรียบเทียบกับ ขนมปัง พาสต้า (ที่ผลิตจากข้าวสาลี) ฯลฯ

3. การผลิต

ประเทศแคนาดามีการผลิตข้าวน้อยมาก โดยข้าวที่ผลิตได้เป็นพันธุ์ที่เรียกว่า Wild Rice ซึ่งถือกันว่าเป็นอาหารชนิดพิเศษที่มีราคาแพง มีไฟเบอร์สูง และปลูกได้ในประเทศเมืองหนาวเท่านั้น ทั้งนี้ มีปริมาณการผลิตปีละ 1.5 - 2 พันตัน นอกจากนี้ ยังมีข้าวสาลีที่แคนาดาสามารถผลิตได้ปีละประมาณ 13.3 ล้านตัน ข้าวหอมมะลิ หรือข้าวขาวชนิดอื่นๆ ไม่สามารถเพาะปลูกได้ในแคนาดา

4. การบริโภค

4.1 ประเภทของข้าวที่บริโภคในประเทศ แบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่

- **ข้าวหอมมะลิ (Hom Mali Rice)** ที่มีเมล็ดความยาวระดับกลาง มีกลิ่นหอม ที่มีกลุ่มผู้บริโภครหลัก ได้แก่ ชาวแคนาดาเชื้อสายเอเชีย จีน ไทย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม ลาว กัมพูชา ฯลฯ
- **ข้าวหึ่ง (Parboiled Rice)** ข้าวขาวที่ได้ผ่านกระบวนการทำข้าวหึ่งและขัดเอารำออกแล้ว ที่ง่ายสะดวกในการปรุงอาหาร ที่มีกลุ่มผู้บริโภครหลัก ได้แก่ ชาวแคนาดาคอเคเซียนผิวขาว (Caucasian) ที่เป็นตลาดหลักในแคนาดา (Mainstream Market)

- **ข้าวขาวสั้น (Short Grain Rice)** ที่มีลักษณะเหมือนข้าวเหนียว ที่มีเมล็ดสั้นและใช้ตะเกียบในการบริโภค โดยกลุ่มบริโภคได้แก่ชาวเอเชียเชื้อสาย ญี่ปุ่น เกาหลี
- **ข้าวขาว (Long Grain Rice)** ที่มีลักษณะคล้ายข้าวหอมมะลิ แต่ไม่มีกลิ่นหอม ที่ส่วนใหญ่นำเข้าจากสหรัฐฯ ที่มีกลุ่มผู้บริโภคหลักได้แก่ชาวแคนาดาเชื้อสายเอเชีย
- **ข้าวบาสมัติ (Basmati Rice)** มีลักษณะขาว ยาว และร่วน ที่มีกลุ่มผู้บริโภคหลักได้แก่ ชาวแคนาดาเชื้อสาย เอเชียใต้ อินเดีย ปากีสถาน บังกลาเทศ ฯลฯ
- **ข้าวหอมมะลิ ข้าวกล้อง ข้าวธัญพืช ข้าวอินทรีย์** โดยเป็นข้าวประเภทที่มีคุณค่าทางโภชนาการราคาสูง โดยกลุ่มผู้บริโภคหลักได้แก่ชาวแคนาดาผิวขาว รวมถึงกลุ่มผู้มีรายได้สูง ที่ให้ความสำคัญต่อสุขภาพ

4.2 ปริมาณการบริโภค แคนาดามีประชากรรวม 33 ล้านคน (กุมภาพันธ์ 2553) บริโภคข้าวในปี 2551 ประมาณ 374,481 กิโลกรัม (สามแสนสี่หมื่นสี่พันสี่ร้อยแปดสิบเอ็ดกิโลกรัม) หรือประมาณ 11.23 กิโลกรัมต่อคน

ปี	กิโลกรัม/คน	ปริมาณรวม (กิโลกรัม)
2551	11.23	374,481,000
2550	10.55	347,677,000
2549	10.51	342,486,000

ที่มา: <http://www40.statcan.gc.ca/101/cst01/demo02a-eng.htm>

4.2 รสนิยมในการบริโภค แบ่งตามกลุ่มผู้บริโภคหลัก 2 ดังนี้

1) **กลุ่มผู้บริโภคชาวแคนาดาเชื้อสายเอเชียและชาวเอเชีย**

เนื่องจากกลุ่มผู้บริโภคกลุ่มนี้มีอัตราการบริโภคต่อคนค่อนข้างสูง ดังนั้นจึงนิยมซื้อข้าวหอมมะลิที่บรรจุถุงขนาดใหญ่ คือขนาด 18 ปอนด์ (8.17 กิโลกรัม), 20 ปอนด์ (9.07 กิโลกรัม), 40 ปอนด์ (18.18 กิโลกรัม) และ ข้าวเหนียว ข้าวหอมมะลิ ขนาด 4.40 ปอนด์ (2 กิโลกรัม) บรรจุในถุงพลาสติกหรือกระสอบป่าน ซึ่งผู้บริโภคกลุ่มนี้จะเน้นถึงคุณภาพและราคาเป็นหลัก โดยข้าวหอมมะลิของไทยจัดได้ว่าเป็นข้าวยอดนิยม เป็นสุดยอดของข้าวที่ดีและมีความนุ่มนวล หอมหวาน ผู้บริโภคจะสังเกตคำว่า Jasmine Rice, Thailand เป็นหลัก โดยเครื่องหมายการค้าจะเป็นลำดับรองและเปรียบเทียบราคาในแต่ละปีหรือเป็นปัจจัยสำคัญ

เกณฑ์การพิจารณาคูณภาพข้าวของผู้ซื้อกลุ่มนี้ จะมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

- ผู้บริโภคชาวเอเชียจะชอบข้าวขาว 100% มากกว่าข้าวที่ปนข้าวพันธุ์อื่นๆ หรือมีส่วนปนน้อยที่สุด

- คุณภาพของข้าวต้องไม่มีสิ่งอื่นเจือปน ได้แก่ แมลง หญาเมล็ดพืช ข้าวเปลือก ฝุ่นสกปรก และกรวดหิน
- เมล็ดข้าวมีขนาดยาว รูปทรงสม่ำเสมอแบบเดียวกัน ไม่แตกหัก
- ข้าวหอมมะลิจะต้องมีกลิ่นหอมที่สามารถทดสอบได้ มีกลิ่นที่แตกต่างจากข้าวธรรมดา

2) กลุ่มผู้บริโภคชาวแคนาดาเชื้อสายเอเชีย (Mainstream Market)

กลุ่มผู้บริโภคกลุ่มนี้ ได้แก่กลุ่มชาวแคนาดาผิวขาว ชาวตะวันตกผิวขาวซึ่งเป็นกลุ่มชนส่วนใหญ่ และตลาดค่อนข้างใหญ่ กลุ่มผู้บริโภคกลุ่มนี้ชอบข้าวชนิด Long grain ขนาดบรรจุไม่ใหญ่นัก ประมาณ 350 กรัม – 2 กิโลกรัม เป็นขนาดที่เหมาะสมที่สุด พฤติกรรมผู้บริโภคในกลุ่มนี้ จะเน้นถึงคุณภาพเป็นสำคัญ จึงบริโภคข้าวแบบต่างๆ เช่นข้าวเมล็ดยาว ข้าวขาว ข้าวกล้อง ข้าวซ้อมมือ ข้าวป่า (wild rice) ไม่นิยมที่จะบริโภคข้าวเปล่าๆ แต่มักจะผสมรสชาติอื่นๆ ได้แก่ เนยและซอสปรุงรสต่างๆ ชาวเอเชียหรือกลุ่มชนผิวขาวมีพฤติกรรมต้องการความรวดเร็วและทันสมัย จึงชอบอาหารที่เตรียมแบบง่ายๆ และรวดเร็ว ยังไม่นิยมหุงข้าว แบบคนเอเชียหรือใช้หม้อหุงข้าว แต่จะประกอบอาหารโดยใช้ หม้อหรือถาดสำหรับเตาอบ และเตาไมโครเวฟ ข้าวที่นิยมจึงเป็นข้าวพร้อมบริโภค ที่ไม่ต้องมีการทำความสะอาด(ข้าวขาว) ก่อนการปรุงอาหาร เช่นผลิตภัณฑ์ข้าวของ Uncle Ben’s Minute Rice มีขนาดบรรจุพร้อมบริโภคจะมีขนาด 130-250 กรัม บางกล่องจะมีส่วนผสมรสชาติต่างๆ เรียกว่า “special rice” โดยใช้เวลาปรุงสั้นมาก ประมาณ 5-20 นาที เครื่องหมายการค้าเป็นสิ่งสำคัญเพราะผู้บริโภคจะเน้นถึง คุณภาพและตามด้วยราคา ถ้าพอใจยี่ห้อใด ก็จะ ประทับใจและเชื่อถือยี่ห้ออื่น และมีความจงรักภักดีต่อยี่ห้อที่เชื่อถือโดยตลอด

5. การจัดจำหน่ายในประเทศ

5.1 ช่องทางการจัดจำหน่าย

ช่องทางการจัดจำหน่ายในแคนาดา จะผ่าน ผู้นำเข้ารายใหญ่รายสำคัญในประเทศโดยส่วนใหญ่ จะมีการนำเข้าตลอดทั้งปี (มีการนำเข้าทุกสัปดาห์ โดยไม่นิยมสต็อกสินค้าหรือสั่งสินค้าครั้งละมากๆ) โดยไม่มีการแยกประเภทข้าวใหม่ (New Crop) หรือข้าวเก่า (Old Crop) ทั้งนี้ร้านอาหารไทย/จีน ส่วนใหญ่นิยมซื้อข้าวเก่า เนื่องจากเป็นข้าวที่หุงขึ้นหม้อและเมล็ดสวยเหมาะกับการไปปรุงอาหารข้าวผัด (ผู้นำเข้าจะสั่งนำเข้าข้าวเก่าในเดือน มิ.ย. - ก.ค. ของแต่ละปี) ทั้งนี้ช่องทางการจัดจำหน่ายในแคนาดา 2 ประเภท ได้แก่

- ผู้นำเข้า - ผู้ค้าส่ง – ผู้ค้าปลีก – ผู้บริโภค
- ผู้นำเข้า - ค้าปลีก (ห้างสรรพสินค้า Chain Store อาทิ Loblaw T&T Supermarket) - ผู้บริโภค

5.2 ราคาจำหน่ายในประเทศ (สำรวจ ณ วันที่ 3-4 ก.พ. 2553)

แคนาดาฝั่งตะวันตก

- ข้าว Indian Basmati: ขนาดถุง 10 lb – ราคา ประมาณ 9-10 เหรียญแคนาดา
- ข้าวหอมมะลิไทย: ขนาดถุง 40 lb – ราคาประมาณ 30 เหรียญ
- ข้าว Long Grain (White) ไทย: ขนาดถุง 40 lb – ราคาประมาณ 19 เหรียญ
- ข้าว Long Grain (White) เวียดนาม: ขนาดถุง 40 lb – ราคาประมาณ 18 เหรียญ

แคนาดาฝั่งตะวันออก

- ข้าว Indian Basmati: ราคา ประมาณ 1.99 เหรียญ/ปอนด์
- ข้าวหอมมะลิไทย: ราคาประมาณ 0.72-0.99 เหรียญ/ปอนด์
- ข้าวขาวสหรัฐฯ: ราคาประมาณ 0.66-0.88 เหรียญ/ปอนด์

6. การนำเข้า/ส่งออก

6.1 ปริมาณการนำเข้า

อันดับ	ประเทศ	หน่วย (เมตริกตัน)					เปลี่ยนแปลง %	
		2549	2550	2551	2551 (มก-พช)	2552 (มก-พช)	2550/2551	2550/2551 (มก-พช)
	รวม	342,486	347,677	374,481	347,945	345,416	7.71%	-0.73%
1	สหรัฐอเมริกา	227,689	221,199	243,889	227,982	207,367	10.26%	-9.04%
2	ไทย	71,228	78,364	80,644	72,102	68,347	2.91%	-5.21%
3	อินเดีย	25,241	28,239	28,625	27,763	33,375	1.37%	20.21%
4	ปากีสถาน	8,608	7,188	10,838	10,145	7,997	50.78%	-21.17%
5	อิตาลี	2,572	1,853	2,431	2,295	1,305	31.19%	-43.14

แหล่งข้อมูล: Statistics Canada อัปเดตล่าสุดเมื่อวันที่ 4 ก.พ.2553 (จัดลำดับตามมูลค่าการนำเข้า มก-พช 52)

6.2 มูลค่าการนำเข้า

อันดับ	ประเทศ	หน่วย (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)					เปลี่ยนแปลง %	
		2549	2550	2551	2551 (มก-พช)	2552 (มก-พช)	2550/2551	2550/2551 (มก-พช)
	รวม	165.10	193.80	294.09	270.05	271.28	51.75%	0.46%
1	สหรัฐอเมริกา	99.70	114.43	155.80	141.76	156.42	36.16%	10.34%
2	ไทย	35.52	44.86	73.83	66.61	62.07	64.59%	-6.81%
3	อินเดีย	19.04	21.89	40.80	39.48	36.78	86.41%	-6.83%
4	ปากีสถาน	6.27	6.37	16.28	15.35	9.16	155.35%	-40.36%
5	อิตาลี	1.96	2.11	2.52	2.34	2.13	19.32%	-8.78%

แหล่งข้อมูล: Statistics Canada อัปเดตล่าสุดเมื่อวันที่ 4 ก.พ.2553 (จัดลำดับตามมูลค่าการนำเข้า มก-พช 52)

6.3 ปริมาณการส่งออก

อันดับ	ประเทศ	หน่วย (กิโลกรัม)					เปลี่ยนแปลง %	
		2549	2550	2551	2551 (มก-พย)	2552 (มก-พย)	2550/2551	2550/2551 (มก-พย)
	รวม	3,593,526	4,667,584	8,463,872	6,768,665	7,936,992	7.71%	17.26%
1	สหรัฐอเมริกา	2,885,868	3,808,582	7,160,265	5,661,547	6,538,848	10.26%	15.5%
2	สหราชอาณาจักร	237,719	113,159	536,368	506,503	731,910	2.91%	44.5%
3	บาร์เบโดส	23,380	125,473	134,099	134,099	99,086	1.37%	-26.11%
4	เลบานอน	0.00	0.00	0.00	0.00	85,889	50.78%	0.00%
5	ฮังการี	0.00	0.00	0.00	0.00	75,748	31.19%	0.00%

แหล่งข้อมูล: Statistics Canada อีพเคตล่าสุดเมื่อวันที่ 4 ก.พ.2553 (จัดลำดับตามมูลค่าการส่งออก มก-พย 52)

6.4 มูลค่าการส่งออก

อันดับ	ประเทศ	หน่วย (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)					เปลี่ยนแปลง %	
		2549	2550	2551	2551 (มก-พย)	2552 (มก-พย)	2550/2551	2550/2551 (มก-พย)
	รวม	3.19	4.08	7.01	5.817	7.299	7.71%	25.48%
1	สหรัฐอเมริกา	2.75	3.77	6.60	5.467	6.836	10.26%	25.03%
2	สหราชอาณาจักร	0.09	0.05	0.16	0.156	0.206	2.91%	31.85%
3	บาร์เบโดส	0.03	0.04	0.04	0.041	0.028	1.37%	n/a%
4	เลบานอน	0.00	0.00	0.00	0.000	0.022	50.78%	779.75%
5	ฮังการี	0.00	0.00	0.00	0.000	0.022	31.19%	-30.13%

แหล่งข้อมูล: Statistics Canada อีพเคตล่าสุดเมื่อวันที่ 4 ก.พ.2553 (จัดลำดับตามมูลค่าการส่งออก มก-พย 52)

7. กฎระเบียบการนำเข้าและการส่งออก

- ไม่มีกฎระเบียบพิเศษเฉพาะและไม่มีข้อจำกัดในการนำเข้า
- หลักเกณฑ์เรื่องบรรจุภัณฑ์และข้อความกำกับ ส่วนประกอบและความปลอดภัย เป็นไปตามข้อกำหนดของกฎระเบียบว่าด้วยอาหารและยา กฎระเบียบว่าด้วยการบรรจุและข้อความกำกับสามารถค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ <http://www.hc-sc.gc.ca/fn-an/label-etiquet/index-eng.php>
- ในกรณีที่นำเข้ามาเพื่อจำหน่ายปลีก ต้องมีฉลากภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสกำกับ พร้อมกับ ข้อมูลโภชนาการ <http://www.hc-sc.gc.ca/fn-an/label-etiquet/nutrition/reg/index-eng.php>

8. กฎระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้าวและผลิตภัณฑ์

- กฎระเบียบ การระบุข้อมูล Food Allergies and Intolerances ควบคุมโดยหน่วยงาน Health Canada สามารถค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ <http://www.hc-sc.gc.ca/fn-an/securit/allerg/index-eng.php>

- กฎระเบียบสินค้าเกษตรอินทรีย์ (Organic Product) ควบคุมโดยหน่วยงาน CFIA (Canadian Food Inspection Agency) สามารถค้นหาข้อมูลได้ที่

<http://www.inspection.gc.ca/english/fssa/orgbio/orgbioe.shtml>

9. ปัญหา/อุปสรรคของการจำหน่ายข้าวไทย

ผู้บริโภคชาวแคนาดา (Caucasian) ยังไม่คุ้นเคยกับการบริโภคข้าวมากนัก จึงต้องประชาสัมพันธ์ให้ข้าวหอมมะลิไทยเป็นที่รู้จักมากขึ้น ผู้บริโภคชาวแคนาดาไม่สามารถบอกถึงความแตกต่างระหว่างข้าวแต่ละประเภทได้ ทั้งนี้ชาวแคนาดาเริ่มให้ความสำคัญกับคุณค่าทางอาหารมากขึ้น และนิยมหันมาบริโภคข้าวเป็นอาหารหลักเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลดีต่อการส่งออกข้าวของไทย โดยในปัจจุบัน มีข้าวหลายประเภทวางจำหน่ายในห้างซูเปอร์มาร์เก็ตทั่วไป อาทิ ข้าวขาว (White rice) ข้าวกล้อง (Brown rice) ข้าวหอมมะลิไทย และข้าวบาสมาดิของอินเดีย ทั้งนี้ข้าวกล้องเริ่มเป็นที่นิยมในหมู่ผู้บริโภคชาวแคนาดาที่ให้ความสำคัญกับสุขภาพมากขึ้น เนื่องจากให้คุณค่าทางอาหารมากกว่าข้าวขาวทั่วไป แม้ว่าจะมีราคาที่สูงกว่าก็ตาม

10. พันธกรณีผูกพันระหว่างไทย-แคนาดา

- ไม่มี

สำนักงานฯ โทรอนโต และแวนคูเวอร์

กุมภาพันธ์ 2553